

Kultūra Livonijā. Ikdiena un svētki.

Latvijas vēsture

7. klase

Skolotājs Jevgenijs Butorins

2021.gada 6. decembrī

Stundas mērķi:

- 1) Gūt priekšstatu par svētkiem viduslaiku cilvēku dzīvē;
- 2) Salīdzināt svētku tradīcijas viduslaiku pilsētā un mūsdienās;

Mājas darba pārbaude:

1. Jēdzieni:

Lielā gilde

Mazā gilde

Rāte

Hanza

2. Amati viduslaiku Rīgā

3. Notikumi Rīgā 14.-15. gs.

1330.g. (tūkstoš trīs simti trīsdesmitajā gadā)

1334.g.

1352.g.

1352.g.

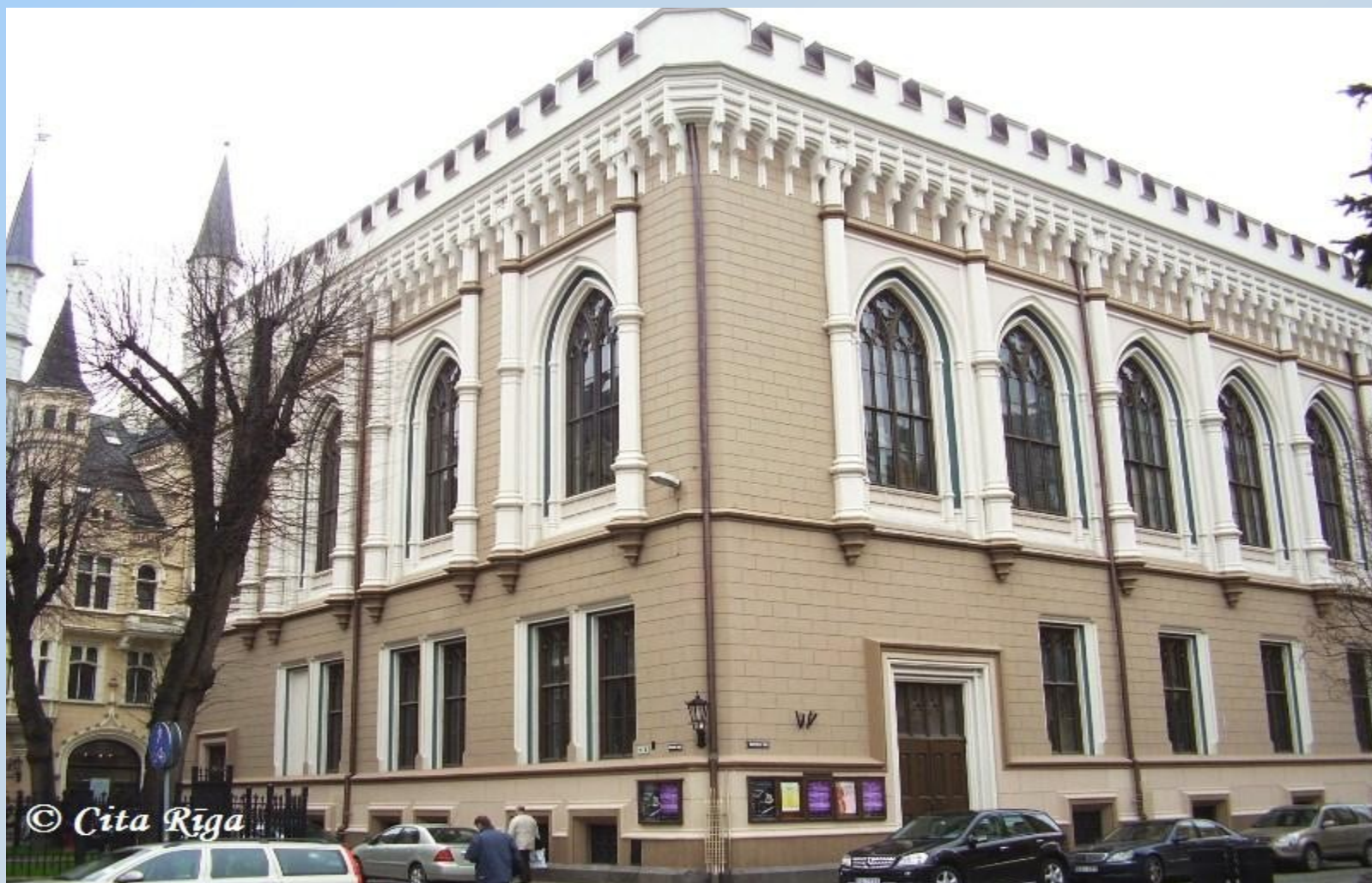

© Cita Rīga

1353.g.

1354.g.

1357.g.

1413.g.

Darbs ar tekstu
(Pārī)

Lasi! Atbilde uz jautājumiem! Atbildes pasvītro tekstā!

Livonijas iedzīvotāju ikdienas dzīve ritēja (протекала) atšķirīgi (по-разному) atkarībā no tā, kurai kārtai (сословию) cilvēks bija piederīgs (принадлежал). Ikdienu bija samērā vienkārša (однообразная), un dienas līdzinājās cita citai. Viduslaikos nestrādāja svētdienās un baznīcas svētku dienās. Baznīcas gada kalendārā bez svētdienām bija vēl aptuveni 100 svēto dienas, lielāko daļu no tam ievēroja (соблюдали) arī Livonijā.

1. Kāda bija ikdienu viduslaikos?

2. Kurās dienās viduslaikos nestrādāja?

Lasi! Atbildi uz jautājumiem! Atbildes pasvītro tekstā!

Vairākas svēto dienas sakrita ar svarīgiem lauku dzīves cikla notikumiem. **Jura** jeb **Jurģa dienā** 23. aprīlī līga kalpus (нанимали слуг), **Jānos** 24. jūnijā sākās lauku ražas novākšana (сбор урожая), **Pētera dienā** 29. jūnijā – siena nodevu laiks, **Jēkaba dienā** 25. jūlijā – rudzu plauja, **Mikeli** 29. septembrī kļuva par labības nodevu laiku, bet **Mārtiņi** 10. novembrī iezīmēja lauku darbu un saimniecības gada nobeigumu.

3. Ko darīja Jurģos?

4. Ko darīja Jānos?

5. Kad bija labības nodevas laiks?

6. Kad bija saimniecības gada nobeigums?

Lasi! Atbildi uz jautājumiem! Atbildes pasvītro tekstā!

Vēstures avotos ir saglabājusies informācija par svētku svinēšanu pilsētās, īpaši Rēvelē un Rīgā, kur tika svinēti četri lieli svētki – **Mārtiņdiena, Ziemassvētki, Vastlāvji jeb meteņi un Vasarsvētki.**

Greznākie (bagātākie) svētki 14.-15. gadsimtā bija **Vastlāvji**. Tos februārī ap gavēņa (пост) laiku pirms Lieldienām organizēja Melngalvju brālība (братство Черноголовых) un Lielā ģilde. Svētkus svinēja (праздновали) divas nedēļas. Neatņemama Vastlāvju sastāvdaļa bija mielasti ar tradicionālajiem viduslaiku dzērieniem – alu un medalu, karnevāli un dejas, ielu gājieni, izjādes un turnīrs.

7. Kādi bija četri nozīmīgākie svētki, kurus svinēja viduslaikos?

8. Kad svinēja Vastlāvjus?

Kas organizēja šos svētkus?

9. Cik ilgi svinēja šos svētkus?

Lasi! Atbildi uz jautājumiem! Atbildes pasvītro tekstā!

Starp Lieldienām un Vasarsvētkiem bija organizēti **Strēlnieku svētki**. Līdzīgi svētki bija Francijā un Vācijā. Par mērķi (цель) kalpoja putna izbāznis (чучело птицы), kas tika piesiets (привязывали) pie 40-50 m garas kārts (шест), un šāvējam bija jātrāpa (надо было попасть) tā, lai tas nokristu zemē (чтобы он упал на землю). Lai mērķis būtu labāk redzams, tas tika izkrāsots (был раскрашена) spilgtās (в яркие) krāsās un izskatījās līdzīgs papagailim. Ir zināms, ka tie notikuši ne tikai lielākajās Livonijas pilsētās Rīgā, Rēvelē, Tērbatā, bet arī Narvā, Limbažos un Straupē. Rīgā putna šaušanā sacentās divas speciāli šim notikumam par godu izveidotas šāvēju ģildes (гильдия стрельцов). Strēlnieku svētki bija liels notikums pilsētas dzīvē. Dažreiz uz tiem ieradās (приходил) pat Rīgas arhibīskaps un Livonijas ordeņa mestrs.

10. Kad svinēja strēlnieku svētkus?

11. Kas bija šo svētku mērķis?

12. Kādās Livonijas pilsētās notika šie svētki?

13. Kas ieradās uz strēlnieku svētkiem?

Lasi! Atbildi uz jautājumiem! Atbildes pasvītro tekstā!

Kopš 15. gadsimta Rīgā tika svinēti **Maija grāfa svētki**, kas kļuva par iecienītu rīdzinieku izklaides pasākumu (развлекательное мероприятие). Tie notika divas dienas – 30. aprīlī un 1. maijā. Svētkos piedalījās visi Rīgas pilsoņi, un tos ievadīja parāde zirgos, kam sekoja karaspēles un bruņinieku sacensības. Uzvarētājs ieguva Maija grāfa titulu. Kopš 2001. gada, kad tika atjaunots Melngalvju nams, Rīgā atdzimusi (возвратилась) arī Maija grāfa svētku tradīcija.

14. Kad svinēja Maija grāfa svētkus?

15. Kas piedalījās šos svētkos?

Darbs ar tabulu.

Atbildi uz jautājumiem! Pareizi vai kļūdaini? Kvadrātiņā pretī pareizajai atbildei ieraksti krustiņu !

1.	Zemnieki svētkus nesvinēja, viņi tikai strādāja.		
2.	Laukos nozīmīgākās bija svēto dienas, kad nestrādāja.		
3.	Mārtiņdiena bija arī saimnieciskā gada noslēgums.		
4.	Greznākie svētki Livonijā bija Vastlāvji.		
5.	Vastlāvjus sauc arī par Lieldienām.		
6.	Vastlāvjus svinēja pēc Ziemassvētkiem.		
7.	Vastlāvjus organizēja Rīgas rātskungi.		
8.	Galvenais rīdzinieku dzēriens mielastos bija vīns.		
9.	Vastlāvju laikā tika aizliegti turnīri.		
10.	Vastlāvju svinības vienoja Melngalvju brālību.		
11.	Kopš viduslaikiem Rīgā ir ieviesusies Jaungada svinēšana ar eglīti.		
12.	Strēlnieku svētkos tikai šauts ar dzelzs bultām, un tas bija bīstami.		
13.	Strēlnieku svētkos svinēja tikai Rīgā.		
14.	Par godu Strēlnieku svētkiem tika izveidotas šāvēju ģildes.		
15.	Strēlnieku svētkos nedrīkstēja piedalīties Rīgas arhibīskaps.		
16.	Maija grāfa svētkos piedalījās visi Rīgas pilsoņi.		
17.	Mūsdienās atkal svin Vastlāvjus.		
18.	Mūsdienās atkal svin Maija grāfa svētkus.		

1.	Zemnieki svētkus nesvinēja, viņi tikai strādāja.	
2.	Laukos nozīmīgākās bija svēto dienas, kad nestrādāja.	+
3.	Mārtiņdiena bija arī saimnieciskā gada noslēgums.	+
4.	Greznākie svētki Livonijā bija Vastlāvji.	+
5.	Vastlāvjus sauc arī par Lieldienām.	
6.	Vastlāvjus svinēja pēc Ziemassvētkiem.	+
7.	Vastlāvjus organizēja Rīgas rātskungi.	
8.	Galvenais rīdzinieku dzēriens mielastos bija vīns.	
9.	Vastlāvju laikā tika aizliegti turnīri.	
10.	Vastlāvju svinības vienoja Melngalvju brālību.	+
11.	Kopš viduslaikiem Rīgā ir ieviesusies Jaungada svinēšana ar eglīti.	
12.	Strēlnieku svētkos tikai šauts ar dzelzs bultām, un tas bija bīstami.	+
13.	Strēlnieku svētkos svinēja tikai Rīgā.	
14.	Par godu Strēlnieku svētkiem tika izveidotas šāvēju ģildes.	+
15.	Strēlnieku svētkos nedrīkstēja piedalīties Rīgas arhibīskaps.	
16.	Maija grāfa svētkos piedalījās visi Rīgas pilsoņi.	
17.	Mūsdienās atkal svin Vastlāvjus.	
18.	Mūsdienās atkal svin Maija grāfa svētkus.	+
19.	Mūsdienās atkal svin Strēlnieku svētkus.	

Mājas darbs

Aizpildi tabulu!

Kad svinēja(праздновали) svētkus?	Kā svinēja šos svētkus viduslaikos? Ko tajos darīja?	Vai svin šos svētkus mūsdienās? Ko tajos dara?
Jurģa diena (____ . aprīlī)	•	
Jāņi (____ . jūnijā)	•	• Meklē papardes ziedu, lec parī ugunskuram.
Miķeļi (____ . septembrī)	• Labības nodevas laiks (время сбора урожая)	
Mārtiņi (10. ____)	• Lauku darbu un saimniecības gadu nobeigums.	
Vastlāvji jeb Meteņi (____)	• Svinēja 2 nedēļas; • Tradicionālie dzērieni: _____ •	
Strēlnieku svētki (____)	• •	
Maija grāfa svētki ____ . aprīlī ____ . maijā	• Parāde zirgos; • • Maija grāfa tituls	• Atjaunoja 2001. gadā

Stundas pašvērtējums!

Anastasija

Igors

Dmitrijs

Maksims

Jēvģenijs

Mihails

Olegs

Dmitrijs

Daniels

Maksims

Nikita